

Kúria

ítélete

Az ügy száma:	Bfv.II.1.168/2024/9.
A határozat szintje:	felülvizsgálat
A tanács tagjai:	Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró Dr. Harangozó Attila, bíró Dr. Metzing Márton, Dr. Boros Tibor
Az eljárás helye:	Budapest
Az eljárás formája:	tanácsülés
Az ülés napja:	2024. november 28.
Az ügy tárgya:	közúti baleset okozásának vétsége és más bűncselekmény
Terhelt:	...
Első fok:	Érdi Járásbíróság, 1.B.132/2021/132., ítélet, tárgyalás, 2024. február 14.,
Másodfok:	Budapest Környéki Törvényszék, 7.Fkf.133/2024/10., végzés, 2024. június 13.
Az indítvány előterjesztője:	Pest Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya:	a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a közúti baleset okozásának vétsége és más bűncselekmény miatt fiatalkorú terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Pest Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálvá az Érdi Járásbíróság 1.B.132/2021/132. számú ítéletét és a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 7.Fkf.133/2024/10. számú végzését megváltoztatja.

A pénzbüntetés napi tételszámát 250 (kettőszázötven) napi tételre enyhíti.

Az így kiszabott pénzbüntetés összegét 375.000 (háromszázhetvenötezer) forintban, az egy havi részlet összegét 37.500 (harminchétezer-ötszáz) forintban állapítja meg.

A pénzbüntetést behajthatatlansága esetén közérdekű munkára kell átváltoztatni oly módon, hogy egy napi tétel helyébe két óra közérdekű munka lép. Ha a fiatalkorú a munkakötelezettségének önként nem tesz eleget, a közérdekű munkát vagy annak hátralévő részét fogház végrehajtási fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

Elrendeli a terhelt által eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetés 375.000.- (háromszázhetvenötezer) forintot meghaladó részének a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** Az Érdi Járásbíróság a 2024. február 14. napján meghozott 1.B.132/2021/132. számú ítéletével fiatalkorú a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében [Btk. 235. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] és segítségnyújtás elmulasztásának büntetében [Btk. 166. § (1) bekezdés, (3) bekezdés I. fordulat]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 300 napi tétel, 1.500 forint egynapi tétel összegű, összesen 450.000 forint, 10 havi, 45.000 forint havi részlet összegben megfizethető pénzbüntetésre és 2 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. június 13. napján meghozott 7.Fkf.133/2024/10. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét – a bűncselekmény megnevezését közúti baleset okozásának vétségére pontosítva – helybenhagyta.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Pest Vármegyei Főügyészség Fk.Bfel.310/2024/2. számon terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt javára, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból; a pénzbüntetés napi tételszámának törvénysértő megállapítása miatt.

[4] Indokolása szerint a jogerős ítélettel kiszabott pénzbüntetés napi tételének száma a Btk. 113. § (2) bekezdés I. fordulatában meghatározott büntető anyagi jogi szabályt sérti, miután az meghaladja a fiatalkorú esetén kiszabható törvény szerinti maximumot, amely legfeljebb kétszázötven napi tétel lehet. Hivatkozott továbbá arra is, hogy ítélet törvénysértően nem tartalmazza a jelen ügyben 16. életévét az ítélethirdetéskor már betöltött terhelt esetében a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak közérdekű munkára átváltoztatásának lehetőségére vonatkozó rendelkezést sem.

[5] Erre figyelemmel a jogerős ítélet megváltoztatását, a pénzbüntetés napi tételei számának a törvényi maximumban való meghatározását, valamint a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére az átváltoztatásról szóló rendelkezés törvénynek megfelelő kiegészítését, egyebekben az ítéletet hatályában fenntartását indítványozta.

[6] 2. A Legfőbb Ügyészség a Fk.Bf.1037/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – a felülvizsgálat jogszabályi alapját annyiban pontosítva, hogy az Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja – fenntartotta.

[7] Utalt rá, hogy bár az alapügyben eljáró bíróságok az alkalmazandó anyagi jogszabály kérdésével határozatukban nem foglalkoztak, az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény enyhébb elbírálást tesz lehetővé, miután a kiszabható pénzbüntetés egynapi tétel összegének alsó és felső határa – a Magyarország 2024. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2023. évi LIII. törvény 95. § 2. pontjában írt, a Btk. 113. § (2) bekezdését módosító rendelkezés 2023. szeptember 1. napján történt hatályba lépésekor –

emelkedett. Megjegyezte, hogy mindennek a felülvizsgálati indítványban kifogásolt törvénysértés megállapíthatóságára nincs kihatása, mert a pénzbüntetés egy napi tételének a jogerős ügydöntő határozatban megállapított – 1.500 forint – összege az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések szerint is törvényes.

[8] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás szerint fiatalkorúnak minősülő, saját jövedelemmel rendelkező terhelttel szemben a bíróság a büntetés mértékének meghatározásakor, amikor a pénzbüntetés napi tételének számát a Btk. 113. § (2) bekezdésében írt kötelező rendelkezés figyelmen kívül hagyásával, a büntetési tétel törvényi felső határát meghaladó mértékben határozta meg, megsértette a büntető anyagi jog szabályait, melyet a másodfokú bíróság is csak a másodfokú döntés kihirdetését követően észlelt. Ezen túl – a felülvizsgálati indítványban is írtak szerint – törvénysértően járt el akkor is a bíróság, amikor a pénzbüntetés esetleges behajthatatlansága esetére nem a Btk. 113. § (3)-(5) bekezdései alapján rendelkezett a pénzbüntetés helyébe lépő közérdekű munkáról, amelyre vonatkozó rendelkezés a büntetéskiszabás részét képezi.

[9] Előadta, hogy miután a fiatalkorú terhelt személyi-jövedelmi körülményei, illetve a tényállásból az alkalmazott joghátrány ténybeli alapjául szolgáló releváns körülmények megismerhetők, nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy a törvénynek megfelelő határozat a felülvizsgálati eljárásban meghozható legyen.

[10] Mindezek alapján a fiatalkorú terhelt tekintetében a jogerős ítélet büntetést kiszabó részének megváltoztatását, a pénzbüntetés napi tétele számának a törvényes mértékben megállapítását, ehhez igazodóan a részletfizetés megállapítását, valamint a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásról a törvénynek megfelelő rendelkezés meghozatalát, egyebekben a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

[11] 3. A Kúria a 2024. október 1. napján meghozott Bfv.II.1.168/2024/6. számú végzésével a jogerős ítélettel kiszabott 450.000 forint pénzbüntetés végrehajtását a Be. 659. § (7) bekezdése alapján félbeszakította.

[12] **III. A Pest Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.**

[13] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe.

[14] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető okok kivételével – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[15] 2. Az ügyészség a felülvizsgálati indítványt anyagi jogi jogszabálysértésre alapozta.

[16] A felülvizsgálati indítványban megjelölt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt (első fordulat), illetve a Btk. más szabályának megsértésével (második fordulat) szabott ki törvénysértő büntetést.

[17] Jelen esetben az indítvány az utóbbit állította.

[18] A törvényhely második fordulata szerinti felülvizsgálati ok (a Btk. – a cselekmény minősítésén kívül eső – más szabályának megsértése) az olyan büntető anyagi jogi szabály megszegését jelenti, amelynek alkalmazását a büntetés meghatározása körében a törvény az ítélelőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés nem illeszkedik a törvénybe, azaz ilyen büntetést a törvény nem tesz lehetővé (BH 2020.9.). A büntetőjog más szabályának megsértése miatt tehát csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve

annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2008.173., BH 2012.239.). Kétségtől e körbe tartozik, ha a bíróság az általa alkalmazott büntetési nem tartamát nem a törvényi keretek között, kötelező tartam meghatározása esetén pedig nem azzal egyező mértékben határozza meg.

[19] A felülvizsgálati indítvány pedig ez utóbbit tartalmazza, a Legfőbb Ügyészség átiratában ennek megfelelően pontosította is a felülvizsgálati indítványban felhívott jogszabályi alapot a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontjára.

[20] 3. A felülvizsgálati indítvány érdemét tekintve rögzítendő, hogy a jogerős ítélet alapján a terhelt, fiatakorú terhelt ... napján született, a terhére rótt bűncselekményt – a vád szerint – 2018. október 24. napján követte el. Ekként a Btk. 105. § (1) bekezdése értelmében fiatakorúnak minősül.

[21] A Btk. 105. § (2) bekezdése szerint e törvény rendelkezéseit a fiatakorúakra a jelen Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

[22] A Btk. 113. § (1) bekezdése szerint a fiatakorúval szemben pénzbüntetést akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van.

[23] A kiszabható pénzbüntetés nagyságát érintően – ahogyan arra a Legfőbb Ügyészség átiratában helytállóan hivatkozott – az elbírálás idejére az anyagi jogszabály módosult, így az alapügyben eljáró bíróságok döntése meghozatalakor vizsgálandó volt az alkalmazandó anyagi jogi jogszabály (Btk. 2. §) megválasztásának kérdése.

[24] A pénzbüntetést, a fiatakorúakra eltérő rendelkezés hiányában a Btk. 50. § (1) bekezdésének megfelelően úgy kell kiszabni, hogy – figyelemmel a bűncselekmény tárgyi súlyára – meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát, és – az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten – az egynapi tételnek megfelelő összeget.

[25] A pénzbüntetés kereteit illetően azonban a törvény már tartalmaz a fiatakorúakra vonatkozó speciális szabályt. Így Be. 113. § (2) bekezdése szerint – a Btk. 50. § (3) bekezdésben írtaktól eltérően – a pénzbüntetés mértéke legalább tizenöt, legfeljebb kettőszázötven napi tétel, míg egy napi tétel összegét az elkövetéskor hatályos törvény szerint legalább ötszáz, legfeljebb ötvenezer forintban, a Btk. 113. § (2) bekezdésének a Magyarország 2024. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2023. évi LIII. törvény 95. § 2. pontjával, 2023. szeptember 1. napjával hatályba lépett módosítását követően – így a cselekmény jogerős elbírálásakor is – legalább hatszázötven, legfeljebb hatvanötezer forintban kell meghatározni.

[26] A cselekmény 2018. október 24-i elkövetésekor hatályos Btk.-nak a pénzbüntetés napi tételének száma legkisebb és legnagyobb mértékére vonatkozó szabályai, az – ítélet 2024. június 13-i jogerős emelkedése szerinti – elbírálásakor hatályos büntető törvényi szabályozással azonosak; míg azzal szemben az elbírálás időpontjára a kiszabható pénzbüntetés egynapi tétel összegének alsó és felső határa is emelkedett. Mindez pedig azt is jelenti, hogy a terhelt tekintetében az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény enyhébb elbírálást tesz lehetővé.

[27] Sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság határozata alapján nem igazolható, hogy az alkalmazandó anyagi jogi jogszabály megválasztásának vizsgálata megtörtént, azonban – és a Legfőbb Ügyészség erre is helytállóan mutatott rá – mindennek a felülvizsgálati indítványban kifogásolt törvénysértés megállapíthatóságára nincs kihatása, mert a pénzbüntetés egy napi tételének a jogerős ügydöntő határozatban megállapított összege – az 1.500 forint – az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos anyagi jogi rendelkezések szerint is törvényes.

[28] Ugyanakkor a jelen ügyben a Btk. – a bűncselekmény minősítésén túli – más szabálya sérült, miután az eljáró bíróság a fiatalkorú terhelttel szemben a Btk. 113. § (2) bekezdésében meghatározott, a pénzbüntetés napi tételszámának felső határát előíró kötelező rendelkezése figyelmen kívül hagyásával, háromszáz napi tételben határozta meg a pénzbüntetés napi tételeinek számát.

[29] A felülvizsgálati indítvánnyal érintett törvénysértő büntetés kiküszöbölésének főszabálya a felülvizsgálatban a törvénynek megfelelő határozat meghozatala [Be. 662. § (2) bekezdés b) pont]. Ez alól ad kivételt a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja, ami ilyen esetben is lehetővé teszi a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítást akkor, ha az érdemi határozat meghozatala az ügyiratok alapján nem lehetséges.

[30] Jelen esetben a törvénysértés a pénzbüntetés napi tételének számát érintően, annak a törvényes mértékre enyhítésével orvosolható volt, amelyre tekintettel a pénzbüntetés összegének és a jogerős ügydöntő határozatban engedélyezett fizetési kedvezmény havi összegének helyesbítése is szükségessé vált.

[31] 4. Fiatalkorút érintően a törvény az általánostól eltérő szabályozást tartalmaz a pénzbüntetés meg nem fizetésének jogkövetkezményeként is.

[32] Az általános szabályozás alapján, az önkéntes teljesítés hiányában, ha az elítélt a pénzbüntetést nem fizeti meg, illetve részletfizetés engedélyezése esetén egyhavi részlet megfizetését elmulasztja, a pénzbüntetést, vagy annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni [Btk. 51. § (1) bekezdés].

[33] A fiatalkorúval szemben kiszabott pénzbüntetés önkéntes megfizetésének elmaradása esetén elsőként a pénzbüntetés behajtása iránt kell intézkedni, és ennek eredménytelensége esetén kerülhet sor, a 16. életévét betöltött fiatalkorú esetén a meg nem fizetett pénzbüntetés közérdekű munkára, e feltétel hiányában, illetve a közérdekű munka önhibából eredő nem teljesítése esetén szabadságvesztésre átváltoztatásra [Btk. 113. § (3) bekezdés; a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 66. § (2) bekezdés].

[34] A jogerős ügydöntő határozat a pénzbüntetés meg nem fizetésének jogkövetkezményét is a fiatalkorúra vonatkozó speciális rendelkezés figyelmen kívül hagyásával tévesen, az általános szabályozás alapján rögzítette, így e rendelkezése is – mely a végrehajtás módjának meghatározójaként a büntetés-kiszabás részét képezi – törvénysértő; ez azonban a törvény rendelkezéseinek megfelelő előírás pótlásával ugyancsak kiküszöbölhető [Btk. 113. § (3)-(5) bekezdés].

[35] A kifejtettek értelmében a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva –, az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, és a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont második fordulata szerint megváltoztatta; a pénzbüntetés napi tételének számát a törvényes mértékre enyhítette, ehhez igazodóan megállapította a kiszabott pénzbüntetés és az engedélyezett részletfizetés havi részlete helyes összegét, valamint a törvénynek megfelelően rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak átváltoztatásáról, egyebekben a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[36] 5. A Be. 856. § (2) bekezdése szerint amennyiben rendkívüli jogorvoslat folytán hozott határozat pénzbüntetés megfizetésére kötelezést alacsonyabb mértékben tartalmaz, akkor a befizetett összeg és az alacsonyabb mértékű kötelezés közötti különbözetet a terheltnek vissza kell téríteni, a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkor kamatával együtt.

[37] A Be. 857. § (1) bekezdés c) pontja pedig előírja, hogy a visszatérítést felülvizsgálat esetén a Kúria rendeli el. A Kúria ezért elrendelte a terhelt részére az általa eddig esetlegesen megfizetett pénzbüntetés 375.000 forintot meghaladó részének a befizetés napjától a visszatérítés időpontjáig számított mindenkor törvényes kamatával emelt visszatérítését a terhelt részére.

[38] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. november 28.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró